

COUR EUROPEENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

П'ята секція

Справа "Спас і Война проти України"

(Заява N 5019/03)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

7 грудня 2006 року

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у п. 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі "Спас і Война проти України"

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. П. Лоренцен, *Голова*,
п. К. Юнгвірт,
п. В. Буткевич,
пані М. Цаца-Ніколовська,
п. Дж. Боррего Боррего,
пані Р. Ягер,
п. М. Віллігер, *судді*,
та пані К. Вестердік, *Секретар секції*,

після обговорення у нарадчій кімнаті 13 листопада 2006 року, виносить таке рішення, яке було прийняте в той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу порушено за заявою (N 5019/03), поданою проти України до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод ("Конвенція") двома громадянками України - пані Таїсією Тимофіївною Спас та пані Тamarою Володимирівною Война (заявниці) 20 грудня 2002 року.
2. Уряд України ("Уряд") був представлений його Уповноваженим - паном Ю. Зайцевим.
3. 20 січня 2006 року Суд вирішив направити Уряду скарги щодо невиконання судових рішень, винесених на користь заявниць. Відповідно до пункту 3 статті 29 Конвенції Суд вирішив розглядати питання щодо суті та прийнятності заяви разом.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявниці народилися у 1949 році та у 1953 році відповідно та проживають у місті Херсоні. Вони - колишні працівниці ВАТ "Дніпро". Держава володіла більш ніж 25 % акцій цього підприємства, тому на нього поширювалася дія Закону України від 29 листопада 2001 року "Про заборону примусової реалізації майна".
5. 16 жовтня 1996 року Фонд державного майна України створив дочірнє підприємство ВАТ "Дніпро" - ДП "Енергія". Заявниці були переведені на новостворене ДП "Енергія".
6. У різні дати заявниці звернулися до Комсомольського районного суду міста Херсона ("районний суд") з позовом до ДП "Енергія" про виплату заборгованості із заробітної плати та інших виплат.
7. 16 січня та 18 серпня 2001 року, та 11 березня 2002 року районний суд присудив пані Спас 5161,07 грн., 2490,74 грн. та 1167,60 грн. відповідно.

8. 16 січня та 16 липня 2001 року та 11 березня 2002 року районний суд присудив пані Война 6381 грн., 1728,79 грн. та 602,24 грн. відповідно.

9. Рішення суду, винесені на користь заявниць, не були оскаржені та набрали законної сили. Виконавчі листи були направлені для виконання до відділу державної виконавчої служби Комсомольського районного управління юстиції в місті Херсоні.

10. 27 квітня 2001 року державний виконавець наклав арешт на виробниче устаткування ДП "Енергія" для подальшої реалізації цього майна. Проте майно не було реалізовано, оскільки державному виконавцю стало відомо, що устаткування формально знаходиться у власності ВАТ "Дніпро" та підпадає під дію мораторію на примусову реалізацію (дивись вище п. 4).

11. 2 листопада 2001 року заявниці на виконання рішень суду, винесених на їх користь, отримали по 300 грн. кожна.

12. 4 квітня 2002 року господарський суд Херсонської області визнав ДП "Енергія" банкрутом та розпочав процедуру його ліквідації, яка закінчилася 25 травня 2004 року.

13. Рішення суду, винесені на користь заявниць, залишаються у більшій частині невиконаними.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

14. Відповідне національне законодавство зазначено у рішенні *"Сокур проти України"* (N 29439/02, пп. 17 - 22, 26 квітня 2005 року).

ЩОДО ПРАВА

15. Заявниці скаржаться на неспроможність державних органів виконати рішення Комсомольського районного суду міста Херсона, винесені на їх користь. Вони посилалися на п. 1 статті 6 та статтю 13 Конвенції, які у відповідних частинах передбачають таке:

Пункт 1 статті 6

"Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру..."

Стаття 13

"Кожен, чий права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження".

I. ЩОДО ПРИЙНЯТНОСТІ

16. Уряд надав зауваження, посилаючись на те, що заявниці не вичерпали всіх національних засобів юридичного захисту. Такі зауваження вже були відхилені у багатьох рішеннях Суду щодо невиконання рішень, винесених щодо державних підприємств (дивись, серед багатьох інших, рішення у справах *"Михайленки та інші проти України"*, N 35091/02, пп. 38 - 40, ECHR 2004-XII, та *"Сичов проти України"*, N 4773/02, пп. 42 - 46, 11

жовтня 2005 року). Суд вважає, що ці зауваження мають бути відхилені з цих самих підстав,

17. Суд приходить до висновку, що заява порушує важливі питання фактів та права за Конвенцією, тому потребує розгляду по суті. Суд не знаходить жодних інших підстав для визнання її неприйнятною. Відповідно Суд визнає заяву прийнятною.

II. ЩОДО СУТІ

18. У своїх зауваженнях Уряд стверджував, що порушення п. 1 статті 6 Конвенції не було.

19. Заявниці не погоджувалися.

20. Суд зазначає, що рішення, винесені на користь заявниць, залишаються невиконаними протягом значного періоду. Крім того, затримки у їх виконанні становили від чотирьох років та восьми місяців до п'яти років та одинадцяти місяців.

21. Суд нагадує, що ним вже були визнані порушення п. 1 статті 6 Конвенції у схожих справах (дивись, наприклад, рішення у справах *"Сокур проти України"*, згадувалося вище, пп. 36 - 37, та *"Шаренок проти України"*, N 35087/02, пп. 37 - 38, 22 лютого 2005 року).

22. Дослідивши всі матеріали справи, Суд зазначає, що Уряд не навів жодного факту чи переконливого аргументу, який дозволив би дійти іншого висновку у цій справі.

23. Відповідно мало місце порушення п. 1 статті 6 Конвенції.

24. З огляду на обставини справи Суд не вважає за необхідне розглядати за статтею 13 Конвенції ту саму скаргу, що розглядається за статтею 6 Конвенції (див. справу *"Деркач та Палек проти України"*, NN 34297/02 та 39574/02, п. 42, 21 грудня 2004 року).

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

25. Стаття 41 Конвенції передбачає:

"Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію".

A. Шкода

26. Заявниці вимагали невиконану заборгованість за рішеннями суду та невизначені суми інфляційної індексації як компенсацію матеріальної шкоди. Крім того, заявниці вимагали по 20000 (двадцять тисяч) євро кожна як компенсацію моральної шкоди.

27. Уряд стверджував, що зазначені вимоги є надмірними та необґрунтованими, та залишив це питання на розсуд Суду.

28. Суд зазначає, що, оскільки рішення, винесені на користь заявниць, залишаються невиконаними, Уряд має виплатити заявницям заборгованість за рішеннями суду, що становитиме відшкодування матеріальної шкоди. Суд відхиляє решту вимог заявниць щодо відшкодування матеріальної шкоди як необґрунтовані (для порівняння див. рішення *"Reynbakh v. Russia"*, N 23405/03, пп. 34 - 35, 29 вересня 2005 року, та *"Levin v. Russia"*, N 33264/02, пп. 31 - 34, 2 лютого 2006 року).

29. Суд, крім того, вважає, що заявниці зазнали деякої моральної шкоди у зв'язку із встановленим порушенням. Проте суми, які вони вимагали, є надмірними. Здійснюючи свою оцінку на засадах справедливості, як вимагається статтею 41 Конвенції, Суд присуджує кожній заявниці по 2600 євро (дві тисячі шістсот євро) як відшкодування моральної шкоди.

В. Судові витрати

30. Заявниці також вимагали загальну суму 272,62 грн.¹ у зв'язку з поштовими та іншими витратами та надали копії чеків за поштові, копіювальні та інші послуги.

31. Уряд пропонував відшкодувати заявникам 224,30 грн.

32. Беручи до уваги обставини справи та зауваження сторін, Суд присуджує заявникам загальну суму 45 (сорок п'ять) євро судових витрат.

С. Пеня

33. Суд вважає належним призначити пеню, виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, плюс три відсотки.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* заяву прийнятною;

2. *Постановляє*, що було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції;

3. *Постановляє*, що немає потреби окремо розглядати скарги за статтею 13 Конвенції;

4. *Постановляє*, що:

(a) протягом трьох місяців від дати, коли рішення стане остаточним згідно з п. 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна сплатити заявникам несплачену частину заборгованості за рішенням національних судів, винесених на їх користь, а також 2600 (дві тисячі шістсот) євро кожній заявниці як відшкодування моральної шкоди та загальну суму 45 (сорок п'ять) євро компенсації судових витрат плюс суму будь-якого податку, який може бути стягнутий з зазначених сум; вказані суми мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача на день розрахунку;

(b) після спливу вищезазначених трьох місяців і до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, плюс три відсотки;

5. *Відхиляє* решту вимог заявниць щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 7 грудня 2006 року відповідно до пп. 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Голова

П. Лоренцен

¹ 36,32 євро.

Секретар

К. Вестердік